

Toespraak Benjamin Heller, 30 januari 2022, Wertheimpark

“Alles kan van een mens worden afgenomen, behalve één ding: je eigen houding in welke omstandigheden dan ook. Daar heb je een keuze in.”

Als derde generatiegenoot is binnen mijn familie de Holocaust altijd een onderwerp geweest waar veel over gesproken werd.

Mijn opa vluchtte met zijn ouderlijk gezin voor de oorlog van Duitsland via Zwitserland, naar Amsterdam. Hij dacht hier veilig te zijn. Niets bleek minder waar.

Op een dag werd het onderduikadres in Amsterdam verraden. Alle bewoners mochten hun spullen pakken, waarbij een Duitse soldaat hen escorteerde. Behalve bij mijn opa's gezin, die Duits spraken. De Duitsers vertrouwde hen, dus ze werden niet begeleid. Zo kon mijn opa's gezin uit het dakraam van de zolder klimmen en via de daken ontsnappen.

De andere bewoners werden gedeporteerd.

--

Mijn oma heeft in een doorgangskamp gezeten. Zij werd twee keer op het laatste moment uit de trein gehaald. De trein naar Auschwitz.

--

Het verraad en de dood in de ogen gekeken en dat meerdere malen. Dat zijn mijn familie verhalen. Gelukkig hebben mijn grootouders het overleefd.

Vele anderen in mijn familie én daarbuiten echter **niet**.

Hele straten en families vernietigd en gewist.

Waarom? Omdat ze als jood niet mochten bestaan.

Ik ben blij dat ik hier nu mag staan, dat ik mag **bestaan**. Ik ben trots om joods te zijn. Daarom zet ik mij in voor de joodse gemeenschap, waaronder als jongerenwerker bij de joodse jongerenvereniging Netzer.

Op die manier probeer ik **die trots** over te dragen aan jongere generaties.

--

Vandaag **herinneren** en **herdenken** wij.

--

Door te herinneren, kunnen wij herdenken. Herdenken doen wij om lessen uit het verleden niet te vergeten. Een systematisch opgezette massamoord, ondersteund vanuit alle lagen van de bevolking is een **uniek, onvergelijkbaar en onomkeerbaar** dieptepunt in onze geschiedenis.

--

Een les die wij van de Holocaust kunnen leren is het gevaar van intolerantie en discriminatie. Een probleem van toen, nu en de toekomst. Een probleem van jou en mij.

Oplaaierend antisemitisme zien wij nog dagelijks in onze eigen straten. Bijvoorbeeld door bedreigingen bij een joods restaurant. Maar vooral online, via social media lijkt het steeds erger te worden, waarbij complottheorieën over joden klakkeloos worden verspreid.

Intolerantie en discriminatie gaat verder dan antisemitisme. Alle vormen van intolerantie en discriminatie, zoals racisme, vreemdelingenhaat, haat om geaardheid vinden hun oorsprong in hetzelfde fenomeen: een afkeer tegen de identiteit van een ander.

Maar, wij hebben **een keuze**.

--

Ik begon mijn speech met een quote van Victor Frankl, een Auschwitz overlevende.

Hij hield ons voor dat je soms de situatie niet kunt kiezen, maar wel **hoe** je ermee omgaat.

Daarom roep ik iedereen op: **bagatelliseer intolerantie en discriminatie niet**.

Sta op, wees weerbaar en durf familie, vrienden, kennissen en vreemden hierop aan te spreken. Ga confrontaties niet uit de weg.

-

Maar doe dit op een **verstandige** manier. Luisteren, inlevingsvermogen tonen en vragen stellen zullen daarbij helpen.

Elke confrontatie vereist een andere aanpak.

Een verkeerde aanpak kan goede intenties te niet doen, waardoor het gewenste resultaat helaas niet bereikt wordt.

-

Samen kunnen we werken aan meer tolerantie en respect voor elkaar.

Een toekomst waarin **iedereen** zichzelf kan zijn.

En als je het niet doet voor jezelf, vrienden, familie of kennissen.

Doe het dan voor **hen**, de 6 miljoen mensen, die er niet mochten zijn.

Dat is het **minste** wat WIJ, de huidige en toekomstige generaties, kunnen doen.